Regressions- och tidsserieanalys

Föreläsning 3 - Regression som sannolikhetsmodell

Mattias Villani

Statistiska institutionen
Stockholms universitet

Institutionen för datavetenskap
Linköpings universitet

mattiasvillani.com   @matvil   mattiasvillani

Översikt

- Regression som sannolikhetsmodell
- Konfidensintervall
- Hypotestest
- Prediktionsintervall

Repetition sannolikhetsmodeller

- Underliggande **populationsmodell**:

$$X_1, \ldots, X_n \overset{\text{ober}}{\sim} N(\mu, \sigma^2), \quad \sigma^2 \text{ känd}$$

- Medelvärdet

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^{n} X_i}{n}$$

  är en **estimator** för μ.

- **Väntevärdesriktig** (rätt i genomsnitt över alla möjliga stickprov)

$$\mathbb{E}(\bar{X}) = \mu$$

- **Samplingfördelningen** (hur medelvärdet varierar från stickprov till stickprov):

$$\bar{X} \sim N\left(\mu, \frac{\sigma^2}{n}\right)$$

Regression som sannolikhetsmodell

- Underliggande **populationsmodell** för regression:

$$y = \alpha + \beta x + \varepsilon, \quad \varepsilon \sim N(0, \sigma_\varepsilon^2)$$

- Regression är en modell för den **betingade fördelningen**

$$y|x \sim N\left(\mu_{y|x}, \sigma_\varepsilon^2\right)$$

där det betingade väntevärdet för y nu beror på x genom regressionen

$$\mu_{y|x} = \alpha + \beta x$$

- α är interceptet i den underliggande populationen.
- β är lutningen på regressionslinjen i den underliggande populationen.

Regression som sannolikhetsmodell

- Stickprov/datamaterial med n observationspar $(y_1, x_1), \ldots (y_n, x_n)$.
- Vanligt att anta oberoende feltermer ε för alla observationer:

$$\varepsilon_1, \ldots, \varepsilon_n \overset{\text{ober}}{\sim} N(0, \sigma_\varepsilon^2)$$

- Modell för hela stickprovet

$$y_i = \alpha + \beta x_i + \varepsilon_i, \quad \varepsilon_i \overset{\text{ober}}{\sim} N(0, \sigma_\varepsilon^2)$$

Regression som sannolikhetsmodell

- Regression som modell för betingad fördelning

$$y|x \sim N\left(\mu_{y|x}, \sigma_\varepsilon^2\right)$$

$$\mu_{y|x} = \alpha + \beta x$$

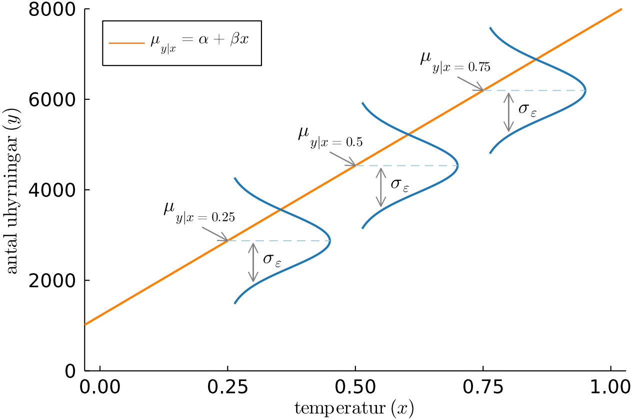

Simulera data

- Simulera regressionsdata med stickprovstorlek n:
  - Bestäm populationens parametrar β_0, β_1 och σ^2.
  - Bestäm $x_1, \ldots, x_n$(som antas vara icke-slumpmässiga)
  - Simulera feltermer $\varepsilon_1, \ldots, \varepsilon_n$ från $N(0, \sigma^2)$.
  - Beräkna $y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i$ för varje observation.

Samplingfördelning - minstakvadratskattningen

- Minstakvadratestimatorerna

$$b = \frac{\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})^2}$$

$$a = \bar{y} - b\bar{x}$$

$$s_e^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n}(y_i - \hat{y}_i)^2}{n-2}$$

- **Väntevärdesriktiga**

$$\mathbb{E}(b) = \beta$$
$$\mathbb{E}(a) = \alpha$$
$$\mathbb{E}(s_e^2) = \sigma_\varepsilon^2$$

Samplingfördelning för b

- Estimatorn för lutningskoefficienten

$$b = \frac{\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})^2}$$

har **samplingvarians** (hur mycket varierar b över olika stickprov?)

$$\sigma_b^2 = \frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}$$

- En estimator av den teoretiska samplingvariansen σ_b^2 är

$$s_b^2 = \frac{s_e^2}{\sum(x_i - \bar{x})^2}$$

- Se AJÅ för en motsvarande formel för att skatta samplingvariansen för a.
- Hälsobudgetdata

$$s_b^2 = \frac{4.467}{52.861} = 0.085 \qquad s_b \approx \sqrt{0.085} \approx 0.291$$

Approximativt konfidensintervall för b

- Approximativt 95% konfidensintervall för b för stora stickprov ($n \geq 30$)

$$[b - 1.96 \cdot s_b, b + 1.96 \cdot s_b]$$

- Hälsobudgetdata

$$[1.038 - 1.96 \cdot 0.291, 1.038 + 1.96 \cdot 0.291] = [0.468, 1.608]$$

- I 95% av alla stickprov från populationen täcker intervallet $[0.468, 1.608]$ den sanna lutningen β.

Exakt konfidensintervall för b - student t

- För **små n** är normalapproximationen inte tillräckligt bra.
- Estimatorn b följer en **t-fördelning** med $n-2$ **frihetsgrader**.

$$\frac{b-\beta}{s_b} \sim t(n-2)$$

- För $n \to \infty$ blir t-fördelningen alltmer lik normalfördelningen.
- t-fördelningen konvergerar mot normalfördelningen när $n \to \infty$.

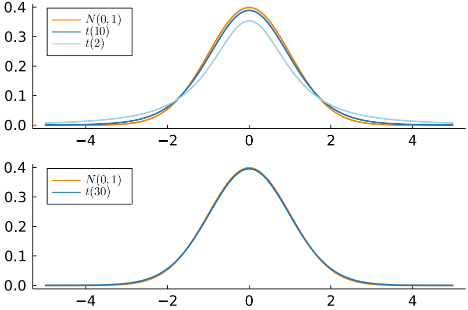

Exakt konfidensintervall för b - student t

- **Exakt 95% konfidensintervall för b**

$$\left[b - t_{0.975}(n-2) \cdot s_b, b + t_{0.975}(n-2) \cdot s_b\right]$$

- t-fördelningen med $n-2$ frihetsgrader har 0.975 (97.5%) sannolikhetsmassa till vänster om värdet $t_{0.975}(n-2)$.

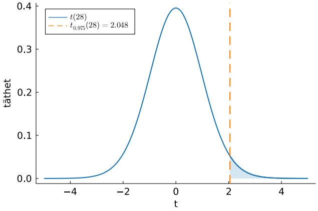

- Hälsobudgetdata: $n = 28$, och $t_{0.975}(28) = 2.0484$ från tabell.

- Exakt 95% konfidensintervall för b

$$[1.038 - 2.0484 \cdot 0.291, 1.038 + 2.0484 \cdot 0.291] = [0.442, 1.634]$$

Hypotesttest för β

- **Hypotestest för lutningen** i regressionen

$$H_0: \beta = 0$$
$$H_1: \beta \neq 0$$

- **Teststatistiska**

$$t = \left| \frac{b - 0}{s_b} \right|$$

- Vi förkastar nollhypotesten på signifikansnivån $\alpha = 0.05$ om

$$t > t_{0.975}(n-2)$$

- **P-värde** = sannolikheten att observera t eller något ännu mer extremt givet att H_0 är sann.
- Under H_0 har vi $t \sim t(n-2)$.

Hypotesttest för β - hälsobudgetdata

- $n = 28$, och $t_{0.975}(28) = 2.0484$ från tabell.

$$t_{\text{obs}} = \left| \frac{1.038 - 0}{0.291} \right| = 3.567$$

  Eftersom $t_{\text{obs}} = 3.567 > t_{0.975}(28) = 2.0484$ så förkastar vi nollhypotesen på 5% signifikansnivå.

- Vi förkastar nollhypotesen att hälsobudgetens storlek inte är korrelerad med livslängd.

- Testets p-värde

$$p = 0.0013237$$

  vilket visar att vi t o m skulle ha förkastat på 1% nivån.

Hypotesttest för β - hälsobudgetdata

Hälsobudget - regression

The REG Procedure
Model: MODEL1
Dependent Variable: lifespan

Number of Observations Read	30
Number of Observations Used	30

Analysis of Variance

Source	DF	Sum of Squares	Mean Square	F Value	Pr > F
Model	1	56.90723	56.90723	12.74	0.0013
Error	28	125.08244	4.46723		
Corrected Total	29	181.98967			

Root MSE	2.11358	R-Square	0.3127
Dependent Mean	79.13667	Adj R-Sq	0.2881
Coeff Var	2.67080		

Parameter Estimates

Variable	DF	Parameter Estimate	Standard Error	t Value	Pr > |t|
Intercept	1	76.03502	0.95084	79.97	<.0001
spending	1	1.03757	0.29071	3.57	0.0013

Konfidensintervall för regressionslinjen

- **Regressionslinjen i populationen** är

$$\mu_{y|x} = \alpha + \beta x$$

som skattas med minsta kvadratmetoden genom formeln

$$\hat{\mu}_{y|x} = a + bx$$

- **Standardavvikelsen för skattningen av regressionslinjen** vid ett givet x-värde $x = x_0$ är

$$\sigma_{\hat{\mu}_{y|x_0}} = \sigma_\varepsilon \sqrt{\frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}$$

- Denna teoretiska standardavvikelsen kan skattas med

$$s_{\hat{\mu}_{y|x_0}} = s_e \sqrt{\frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}$$

Prediktionsintervall

- Antag att vi gjort en prognos vid punkten $x = x_0$.
- Prognosen är

$$\hat{y}(x_0) = \hat{\mu}_{y|x_0} = a + bx_0$$

- **Prognosintervall** för $\hat{y}(x_0)$ - **två källor av osäkerhet**:
  - De **okända parametrarna** α och β, dvs osäkerhet om $\mu_{y|x}$.
  - **Variationen i de enskilda y-värdena kring regressionlinjen** $\mu_{y|x}$. Alla observationer "träffas av ett ε" som har varians σ_ε^2.
- Prognosvariansen:

$$\sigma^2_{\hat{y}(x_0)} = \sigma^2_{\hat{\mu}_{y|x_0}} + \sigma^2_\varepsilon$$

- 95%-igt prognosintervall för en enskild obseration vid $x = x_0$

$$\hat{y}(x_0) \pm t(n-2) \cdot s_e \sqrt{1 + \frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2}}$$

Prediktionsintervall